

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

Всеукраїнська науково-практична конференція

**«Медіаграмотність: нові технології та інструменти
протидії дезінформації в епоху штучного інтелекту»**

30 жовтня 2025

Національний університет «Одеська юридична академія»

Факультет журналістики

«Медіаграмотність: нові технології та інструменти протидії дезінформації в епоху штучного інтелекту»

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,

30 жовтня 2025 року)

Одеса 2025

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, професор, декан факультету журналістики

Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред. В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. 79 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів досліджень медіаграмотності, журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

© Національний університет

«Одеська юридична академія», 2025

ЗМІСТ

Архангельська Марія

МІЖНАРОДНА ПРОБЛЕМАТИКА ВИСВІТЛЕННЯ РОЛІ МОЛДОВИ ЯК
ЛОГІСТИЧНОГО ХАБУ У МЕДІАПРОСТОРІ ПІД ЧАС ВІЙНИ В
УКРАЇНІ..... 7

Агєєва Анна

ГЕНЕРАТИВНИЙ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВІЗУАЛЬНІЙ РЕКЛАМІ:
НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МЕДІА 11

Грушевська Юлія

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ Й МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ОСНОВНІ
НАВИЧКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ СФЕРИ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
..... 15

Зачепа Олександра

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У КРИМІНАЛЬНІЙ ЖУРНАЛІСТИЦІ:
ШВИДКІСТЬ, АНАЛІТИКА ТА РИЗИКИ ПОМИЛОК..... 18

Іванов Валерій, Іванова Тетяна, Єфремова Оксана

ІНТЕРАКТИВНИЙ КЕЙС "КОМУНІКАЦІЙНИЙ ДЕТЕКТИВ"
ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ "КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ" ДЛЯ
СТУДЕНТІВ КОМУНІКАЦІЙНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ 22

Колкутіна Вікторія

СТОРИТЕЛІНГ ЯК СОЦІОКОМУНІКАТИВНЕ ЯВИЩЕ 28

Кузьмін Юрій

РОЗВИТОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЕРЕДОВИХ ЕКОНОМІКАХ
СВІТУ 32

Лепетуха Марія

ПРАКТИКИ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ЦИФРОВОМУ
СЕРЕДОВИЩІ: ФАКТЧЕКІНГ, ВЕРИФІКАЦІЯ ТА КОГНІТИВНА
ГІГІЄНА

Літвінчук Ірина

ТРЕВЕЛ-ЖУРНАЛІСТИКА У СВІТІ ПОСТПРАВДИ: ПЕРЕВІРКА
ФАКТІВ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДІА 38

Колкутіна Вікторія

СТОРИТЕЛІНГ ЯК СОЦІОКОМУНІКАТИВНЕ ЯВИЩЕ

У розвідці проаналізовано соціокомунікативні властивості сторітелінгу на матеріалі публікацій рубрики «Історії» на сайті BBC NEWS Україна. З'ясовано, що на сайті BBC NEWS Україна в рубриці «Історії» викладено оповіді, які є відгуком на актуальні сьогоденні суспільно-політичні проблеми. Переважає військова тематика, котра поділяється на наступні проблемні блоки: моторошні історії матерів, котрі забирали своїх синів, що загинули на полі бою; розповіді про військових, які покалічилися на війні; загроза ядерної небезпеки; перестрога щодо екологічної катастрофи; історії полонених та багато інших. У цілому рубрика функціонує як єдиний цілісний соціокомунікативний наратив, котрий фокусує увагу на злободенних питаннях.

Ключові слова: сторітелінг, жіночі історії, наратив, військова агресія, онтологічне буття.

The article explores the sociocommunicative signs of storytelling using the example of July materials in the "Stories" section in the Ukrainian BBC NEWS website. It is revealed that the Ukrainian BBC NEWS website in the "Stories" section contains narratives that are a response to current socio-political problems. Military themes prevail, which are divided into the following problem blocks: terrible stories of mothers who took away their sons who died on the battlefield; stories about the military who were crippled in the war; threat of nuclear danger; pre-story regarding environmental disaster; stories of captives and many others. In general, the column functions as a single integral sociocommunicative narrative that focuses on topical issues.

Key words: storytelling, women's stories, narrative, military aggression, ontological being

У сучасному медіапросторі засоби масової інформації відіграють ключову роль у формуванні індивідуальних і колективних моделей світосприйняття, що набуває особливої ваги в наш час, в умовах повномасштабного вторгнення. Наративні способи подання інформації визначають характер інтерпретації подій, впливають на систему переконань аудиторії та відбивають домінантні суспільні цінності. У цьому контексті, проаналізувавши матеріали рубрики «Історії» на сайті «BBC NEWS

Україна», тезово окреслимо особливості його соціокомунікативних властивостей.

1. Змістове навантаження рубрики.

Матеріали цієї рубрики функціонують як цілісний соціокомунікативний наратив, що відображає найактуальніші суспільно-політичні виклики. Домінує військова проблематика, представлена у травматичних формах свідчень героїнь: оповідей матерів загиблих військовослужбовців, історій поранених захисників, сюжетів про полонених, загрози ядерної та екологічної катастроф, а також інших тем, що актуалізують складні національні досвіди. Така тематична структура забезпечує фокусування уваги на суспільно значущих проблемах та створює емоційно насичене поле смислів.

2. Образність як чинник посилення комунікативного впливу.

Візуально-образний компонент сторітелінгу виконує функцію посередника між героєм і читачем. Саме система образів забезпечує емоційне занурення, сприяє формуванню емпатійного зв'язку й робить історію легко відтворюваною в пам'яті. Образність підсилює динаміку оповіді, експресивність викладу та достовірність матеріалу, особливо, коли історія подається від першої особи - через мовлення головного героя.

3. Комунікативна природа наративної стратегії.

Наративна організація сторітелінгу ґрунтується на усвідомленні тексту як комунікативної моделі. У центрі кожного матеріалу перебуває конкретна проблема, що виконує роль «комунікативного ядра». Автор, виступаючи інтерпретатором екологічної, військової або суспільно-політичної ситуації, адресує свої спостереження реципієнтові, оскільки текст існує виключно у взаємодії з читачем. Унаслідок цього комунікація та діалог постають базовими елементами наративної структури.

4. Онтологічний вимір сторітелінгу

Сторітелінг у цьому контексті постає механізмом репрезентації екзистенційно значущих смислів. Особливо це виявляється в історіях

матерів, які втратили синів на війні. Структурну основу таких розповідей так само утворює триада «діалог – полілог – монолог». Її націотворчий характер полягає в тому, що через жіночі наративи оприявнюється духовно-світоглядний досвід українського народу, система його цінностей та ідея захисту національного буття. Героїзм полеглих військових, зокрема синів Людмили та Наталії, функціонує як смислотворчий центр, що спрямовує рецепцію до ідеї національної ідентичності та відродження держави.

5. Роль емоцій у соціокомунікативній структурі сторітелінгу.

Емоції виступають важливим складником комунікативної взаємодії, оскільки визначають мотивацію учасників комунікації та зумовлюють інтерпретацію подій. У більшості наративів саме емоційна домінанта структурує зміст і спрямовує читача до емпатійного співпереживання.

6. Поміркованість як емоційна стратегія оповіді.

В окремих матеріалах, зокрема в тексті, присвяченому підриву Каховської ГЕС, емоційна стриманість героя не є показником байдужості. Навпаки, вона віддзеркалює внутрішнє напруження та стурбованість за майбутнє регіону. Такий емоційний режим підсилюється за рахунок структурного мінімалізму: коротких фраз-фрагментів, невеликих абзаців, чіткої ритмізації викладу. В основі цих емоцій лежить аксіологічне наповнення тексту.

7. Технології створення сторітелінгу.

Комунікативні технології сторітелінгу виявляють спорідненість із поетичними засобами літератури. Портрет, пейзаж, художня деталь слугують засобами експлікації внутрішніх станів героїв, відтворення тривоги та масштабу трагедії. Водночас, портрет у журналістському сторітелінгу набуває фактичного характеру: він передає добірку маркерних рис, що розкривають характер героя. Наприклад, у матеріалах про «азовців» фотографії сильних і витривалих чоловіків поєднуються із зображенням їх звичайного дитинства та юності, формуючи цілісний образ становлення особистості як захисника держави.

Таким чином, виявлені й досліджені нами наступні соціокомунікативні риси сучасного сторітелінгу: його оповідна стратегія, розповідь вустами героя, емоційно-комунікативна складова історій, цілісна тріада «діалогічність – полілогічність – монологічність», комунікативні властивості наративу, різноманітні технології створення сторітелінгу як засобу спілкування з читачем. У контексті рубрики «Історії», розміщеної на сайті BBC NEWS Україна, вони, на нашу думку, спрямовані на захист й утвердження національної ідентичності українського народу.